

OSTRZEŻENIE

EUNGiPW, EUNB oraz EUNUiPPE ostrzegają konsumentów o ryzykach związanych z wirtualnymi walutami

Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (EUNGiPW), Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EUNB) oraz Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EUNUiPPE) (zwane dalej 'trzema EON') ostrzegają konsumentów o wysokim ryzyku związanym z nabywaniem i/lub posiadaniem tzw. wirtualnych walut.

Obecnie dostępne wirtualne waluty są cyfrową reprezentacją wartości, nieemitowaną i niegwarantowaną przez bank centralny ani organ publiczny oraz nieposiadającą prawnego statusu waluty czy pieniądza. Są one związane z wysokim ryzykiem, ogólnie nie są zabezpieczone żadnymi aktywami materialnymi i nie są uregulowane przepisami prawa UE, w związku z czym nie zapewniają żadnej prawnej ochrony konsumentów. Trzy EON są zaniepokojone faktem, iż coraz większa liczba konsumentów nabywa wirtualne waluty, w szczególności oczekując, że wartość wirtualnych walut będzie nadal rosła, nie będąc jednak świadomi wysokiego ryzyka utraty zainwestowanych pieniędzy.

Wirtualne waluty, takie jak bitcoin, ripple, ether i wiele innych, były ostatnio bardzo niestabilne, co oznacza, że obserwowano znaczne wahania ich cen w ciągu dnia. Na przykład wartość Bitcoina wzrosła znacznie w 2017 r. z około 1 000 euro w styczniu do ponad 16 000 euro w połowie grudnia, a następnie spadła prawie 70% do 5 000 euro na początku lutego. Ostatnio bitcoin podniósł się z tego poziomu o około 40% i obecnie jest sprzedawany po około 7 000 euro. Uważa się, że całkowita kapitalizacja rynkowa 100 największych wirtualnych walut przekracza dzisiaj globalnie odpowiednik 330 miliardów euro.

Dlaczego nabywanie wirtualnych walut przez konsumentów jest związane z ryzykiem?

Trzy EON ostrzegają konsumentów o tym, że wirtualne waluty mogą wiązać się z niezmiernym ryzykiem oraz że posiadają zwykle mocno spekulacyjny charakter. W przypadku nabywania wirtualnych walut należy być świadomym tego, że istnieje duże ryzyko utraty dużej kwoty lub nawet wszystkich zainwestowanych pieniędzy. Nabywając wirtualne waluty lub produkty finansowe stanowiące dla konsumentów bezpośrednie zagrożenie związane z wirtualnymi walutami, narażeni są oni na wiele ryzyk, w tym następujące:

- **Skrajną niestabilność i ryzyko powstania bańki spekulacyjnej** – Większość wirtualnych walut podlega skrajnym wahaniom cen i posiada wyraźne cechy charakteryzujące bańkę spekulacyjną. W przypadku podjęcia decyzji o nabyciu wirtualnej waluty lub produktu finansowego z wirtualnymi walutami jako walutami

podstawowymi, należy mieć świadomość tego, że istnieje możliwość utraty dużej kwoty lub nawet całości zainwestowanych pieniędzy.

- **Brak ochrony** – Pomimo wymogów UE dotyczących przeciwdziałania praniu pieniędzy, które wejdą w życie w kolejnych miesiącach 2018 r. i które będą stosowane do dostawców portfeli i platform wymiany wirtualnych walut, wirtualne waluty pozostają nieuregulowane przepisami prawa UE. Podobnie nieuregulowana przepisami prawa UE jest również wymiana, w której wirtualne waluty są sprzedawane, a portfele cyfrowe stosowane w celu posiadania, przechowywania i przekazywania wirtualnych walut. Oznacza to, że w przypadku nabywania lub posiadania wirtualnych walut, nie korzysta się z gwarancji i zabezpieczeń związanych ze zwykłymi usługami finansowymi. Na przykład jeśli platforma wymiany wirtualnych walut lub dostawca cyfrowych portfeli zbankrutuje, zakończy działalność lub doświadczy cyberataku, defraudacji środków pieniężnych lub zajęcia mienia w wyniku działań podejmowanych w celu egzekwowania prawa, prawo UE nie zapewni żadnej konkretnej ochrony prawnej, która zabezpieczyłaby przed stratami, ani żadnej gwarancji odzyskania dostępu do posiadanych wirtualnych walut. Ryzyka takie zmaterializowały się już na całym świecie przy wielu okazjach.
- **Brak możliwości wycofania się** – W przypadku podjęcia decyzji o nabyciu wirtualnych walut, istnieje ryzyko braku możliwości sprzedaży tych wirtualnych walut lub wymiany ich na waluty tradycyjne, takie jak euro, przez dłuższy okres czasu. W związku z tym istnieje możliwość poniesienia przy tym strat.
- **Brak przejrzystości cen** – Proces kształtowania się cen wirtualnych walut jest często nieprzejrzysty. W związku z tym istnieje wysokie ryzyko nieotrzymania uczciwej i właściwej ceny w przypadku nabywania lub sprzedaży wirtualnych walut.
- **Zakłócenia operacyjne** – Przy wymianie wirtualnych walut pojawiają się poważne problemy operacyjne, takie jak zakłócenia transakcji. Podczas tych zakłóceń konsumenci nie mogą nabyć i sprzedać wirtualnych walut w momencie, w którym zamierzali to zrobić, oraz ponoszą straty wynikłe w związku z wahaniem cen wirtualnych walut utrzymującym się w okresie trwania zakłóceń.
- **Informacje wprowadzające w błąd** – Informacje udostępniane konsumentom pragnącym nabyć wirtualne waluty, w przypadku gdy informacje takie są w ogóle przekazywane, są w większości przypadków niekompletne, trudne do zrozumienia i w sposób niewłaściwy przedstawiają ryzyka związane z wirtualnymi walutami, w związku z czym mogą wprowadzać w błąd.
- **Niedostosowanie wirtualnych walut do większości celów, w tym inwestycji i planowania emerytalnego** – Duża niestabilność wirtualnych walut, niepewność dotycząca ich przyszłości oraz niewiarygodność platform wymiany wirtualnych walut i dostawców portfeli sprawiają, że wirtualne waluty są niedostosowane do większości konsumentów, w tym konsumentów z krótkoterminowym horyzontem inwestycyjnym,

zwłaszcza do konsumentów realizujących długoterminowe cele, takie jak oszczędzanie na emeryturę.

Co można zrobić, aby się ochronić?

W przypadku podjęcia decyzji o nabyciu wirtualnych walut lub produktów finansowych stanowiących bezpośrednie zagrożenie związane z wirtualnymi walutami, należy w pełni zrozumieć ich charakterystykę i podejmowane ryzyko. Nie należy inwestować pieniędzy, jeśli nie można pozwolić sobie na to, aby je stracić. Należy zapewnić podjęcie odpowiednich i zaktualizowanych środków bezpieczeństwa urządzeń i sprzętu używanych w celu uzyskania dostępu do wirtualnych walut lub nabywania, przechowywania i przekazywania wirtualnych walut. Ponadto należy mieć świadomość tego, że nabywanie wirtualnych walut od firm nadzorowanych w zakresie usług finansowych nie powoduje zmniejszenia wymienionych ryzyk.

Informacje ogólne

Niniejsze ostrzeżenie wydane zostaje w oparciu o art. 9 ust. 3 rozporządzeń ustanawiających trzy EON, po publikacji dwóch oświadczeń EUNGIPW dotyczących pierwszych ofert monet¹² w listopadzie 2017 r. oraz wcześniejszego ostrzeżenia³ dla konsumentów i dwóch opinii⁴⁵ dotyczących wirtualnych walut opublikowanych przez EUNB w grudniu 2013 r., lipcu 2014 r. i sierpniu 2016 r.

Wirtualne waluty są dostępne pod wieloma postaciami. Pierwszą wirtualną walutą był bitcoin, wprowadzony w 2009 r. Od tego czasu powstało wiele innych wirtualnych walut, takich jak ripple, ether czy bitcoin. Większość z nich opiera się na technologii rozproszonych rejestrów, powszechnie znanej jako 'łańcuch bloków'⁶. Niniejsze ostrzeżenie nie zawiera oceny technologii ani potencjalnego wykorzystania jej w inny sposób.

¹ https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-828_ico_statement_firms.pdf

² https://www.esma.europa.eu/sites/default/files/library/esma50-157-829_ico_statement_investors.pdf

³ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/598344/EBA+Warning+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁴ <http://www.eba.europa.eu/documents/10180/657547/EBA-Op-2014-08+Opinion+on+Virtual+Currencies.pdf>

⁵ <https://www.eba.europa.eu/documents/10180/1547217/EBA+Opinion+on+the+Commission's+proposal+to+bring+virtual+curren+cy+entities+into+the+scope+of+4AMLD>

⁶ W lutym 2017 r. ESMA opublikowała sprawozdanie dotyczące potencjalnego wykorzystania technologii rozproszonego rejestru oraz korzyści i zagrożeń związanych z jej stosowaniem